

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3199/2545

กรมสรรพากร โจทก์ นาย ธาณี เสนียวงศ์ ณ อยุธยา จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1168, ป.พ.พ. มาตรา 1271, ป.ร.ฎ. มาตรา 85/15, ป.พ.พ. มาตรา 1264, ป.พ.พ. มาตรา 1269, ป.พ.พ. มาตรา 193/17

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยเป็นทั้งกรรมการและผู้ชำระบัญชีของบริษัทจำกัด จึงมีหน้าที่เอื้อเพื่อสอดส่องในการประกอบกิจการของบริษัทที่ตนเป็นกรรมการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1168 และในฐานะที่เป็นผู้ชำระบัญชีตามมาตรา 1252 จำเลยจึงควรจะต้องทราบว่าบริษัทเป็นหนี้ค่าภาษีดังกล่าวแก่โจทก์ เนื่องจากการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีไม่ถูกต้อง และการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นการประเมินเอง หากจำต้องรอให้เจ้าพนักงานประเมินแจ้งการประเมินมาก่อนไม่ เพียงแต่หากผู้มีหน้าที่ชำระภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานมีอำนาจออกหมายเรียกมาไต่สวนและแจ้งการประเมินได้ต่อไปเท่านั้น จำเลยจะอ้างว่าโจทก์มิได้แจ้งการประเมินให้จำเลยทราบ จึงไม่ทราบว่ามีหนี้ภาษีอากรหาได้ไม่ การชำระบัญชีจะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1271 ที่ให้มอบบรรดาสมุดบัญชีและเอกสารทั้งหลายของบริษัทซึ่งได้ชำระบัญชีแก่นายทะเบียนเพื่อเก็บรักษาไว้ 10 ปี นับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี การที่จำเลยมิได้เก็บรักษาเอกสารดังกล่าวโดยอ้างว่าไม่มีผู้เก็บรักษาจึงฟังไม่ขึ้น เมื่อบริษัทจำกัดจดทะเบียนเลิกบริษัท จำเลยมิได้แจ้งการเลิกกิจการภายใน 15 วัน นับจากวันเลิกประกอบกิจการตามประมวลรัษฎากร มาตรา 85/15 แต่ไปแจ้งเลิกกิจการภายหลังจากนั้น 1 ปีเศษ และรีบจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีในเวลา 2 เดือนเศษต่อมาโดยบริษัทยังมีเงินสดเหลืออยู่อีกจำนวนหนึ่ง การที่จำเลยมิได้กักเงินที่ชำระหนี้ให้โจทก์แต่กลับแบ่งเงินดังกล่าวเฉลี่ยคืนแก่ผู้ถือหุ้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1264, 1269 การกระทำของจำเลยจึงเป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ชำระบัญชีโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ทำให้โจทก์เสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ เดิมโจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลภาษีอากรกลาง แต่ศาลฎีกาเห็นว่า คดีในส่วนของจำเลยไม่อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากรกลาง พิพากษาให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลภาษีอากรกลางตั้งแต่ชั้นรับฟ้องจนถึงชั้นมีคำพิพากษา จึงเป็นกรณีที่ศาลไม่รับคำฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับจำเลยเพราะเหตุคดีไม่อยู่ในอำนาจศาล กรณีต้องด้วยมาตรา 193/17 วรรคสอง โจทก์มีสิทธิฟ้องคดีใหม่เพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องเพื่อให้ชำระหนี้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาดังกล่าวถึงที่สุด ปรากฏว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2541 โจทก์ฟ้องคดีนี้วันที่ 9 เมษายน 2541 ไม่เกิน 60 วันจึงไม่ขาดอายุความ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระค่าภาษีอากรจำนวน 301,262.34 บาท เบี้ยปรับจำนวน 48,600.16 บาท และเงินเพิ่มร้อยละ 1.5 ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของต้นเงินภาษีอากรจำนวน 301,262.34 บาท คำนวณถึงวันฟ้องเป็นเงิน 155,775.62 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 647,181.31 บาท และเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน หรือเศษเดือนของต้นเงินภาษีอากรจำนวน

301,262.34 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์จำเลยให้การว่า จำเลยไม่ได้ทำละเมิดหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โดยขณะจดทะเบียนเลิกบริษัทไม่มีหนี้ค่าภาษีใด ๆ ค้างอยู่ โจทก์ไม่เคยทักท้วงหรือโต้แย้งว่าจำเลยชำระค่าภาษีไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง เมื่อมีเงินคงเหลือจึงแบ่งเงินคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหมดตามหน้าที่ของผู้ชำระบัญชี โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมและคดีโจทก์ขาดอายุความขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า คดีโจทก์ขาดอายุความ พิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เป็นเงินเท่ากับหนี้ค่าภาษีที่บริษัทบีพี ดี เวลลอปเมนต์ กรุป จำกัด ไม่ชำระให้แก่โจทก์ แต่จำกัดวงเงินไม่เกิน 1,538,905.44 บาท ทั้งนี้ความรับผิดชอบของจำเลยคำนวณถึงวันฟ้อง (วันที่ 9 เมษายน 2541) ต้องไม่เกิน 647,181.31 บาท ตามที่โจทก์ขอจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่จำเลยฎีกาว่า จำเลยไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ โดยอ้างว่าจำเลยจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีไปแล้ว การประเมินของเจ้าพนักงานเกิดขึ้นภายหลังขณะเสร็จการชำระบัญชี บริษัทบีพี ดีเวลลอปเมนต์ กรุป จำกัด ไม่มีหนี้สินใด จำเลยจึงคืนเงินค่าหุ้นแก่ผู้ถือหุ้น ที่จำเลยมิได้คืนเงินไว้ชำระหนี้เพราะโจทก์มิได้แจ้งจำเลยให้ทราบว่าหนี้สินจำเลยไม่ใช่นักธุรกิจจึงไม่ทราบว่าการเลิกเป็นผู้ประกอบภาษีมูลค่าเพิ่มต้องแจ้งต่อโจทก์ภายใน 15 วัน นับแต่วันเลิกประกอบกิจการนั้น เห็นว่าเมื่อจำเลยเป็นผู้ชำระบัญชีของบริษัทบีพี ดีเวลลอปเมนต์ กรุป จำกัด จำเลยจึงมีอำนาจและหน้าที่ในการเป็นผู้ชำระบัญชีตามที่กฎหมายบัญญัติ หน้าที่สำคัญที่ผู้ชำระบัญชีจะต้องดำเนินการก็คือการชำระสะสางกิจการงานของบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายสินทรัพย์ของบริษัทนั้น ตามมาตรา 1250 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่บริษัทบีพี ดีเวลลอปเมนต์ กรุป จำกัด ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีไว้ไม่ถูกต้อง มีการขายสินค้าไปในราคาต่ำกว่าทุน แสดงยอดรายรับจากการขายขาดไป ทำให้การชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี 2534 และปี 2535 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมถึงวันที่ 25 มิถุนายน 2535 กับภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคมและมิถุนายน 2535 ไม่ถูกต้อง จำเลยเป็นทั้งกรรมการและผู้ชำระบัญชีของบริษัทดังกล่าว จึงมีหน้าที่เพื่อเพื่อสอดส่องในการประกอบกิจการของบริษัทที่ตนเป็นกรรมการตามมาตรา 1168 และในฐานะที่เป็นผู้ชำระบัญชีตามมาตรา 1252 จำเลยจึงควรจะต้องรู้ว่าบริษัทเป็นหนี้ค่าภาษีดังกล่าวแก่โจทก์ เนื่องจากยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีไม่ถูกต้อง จำเลยจะอ้างว่าโจทก์มิได้แจ้งการประเมินให้จำเลยก่อน จำเลยจึงไม่ทราบว่ามีหนี้ภาษีอากรหาได้ไม่เนื่องจากการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มดังกล่าวเป็นการประเมินเอง หากจำต้องรอให้พนักงานประเมินแจ้งการประเมินมาก่อนไม่เพียงแต่หากผู้มีหน้าที่ชำระภาษียื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานย่อมมีอำนาจออกหมายเรียกมาไต่สวนและแจ้งการประเมินได้ต่อไปเท่านั้น อีกทั้งการชำระบัญชีจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 1271 ที่บัญญัติให้มอบบรรดาสมุดและบัญชี และเอกสารทั้งหลายของบริษัทซึ่งได้ชำระบัญชีนั้นแก่นายทะเบียนเพื่อเก็บรักษาไว้ 10 ปี นับแต่วันถึงที่สุดแห่งการชำระบัญชี การที่จำเลยมิได้เก็บรักษาบรรดาเอกสารดังกล่าวโดยอ้างว่าไม่มีผู้เก็บรักษาจึงฟังไม่ขึ้น อีกทั้งเมื่อบริษัทดังกล่าวจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วจำเลยมิได้แจ้งการเลิกกิจการภายใน 15 วัน นับจากวันเลิกประกอบกิจการตามประมวลรัษฎากรมาตรา 85/15 แต่ไปแจ้งเลิกกิจการภายหลังจากนั้น 1 ปีเศษและรีบจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีในเวลา 2 เดือนเศษต่อมา โดยบริษัทยังมีเงินสดเหลืออยู่อีก 1,538,905.44 บาท แต่จำเลยมิได้คืนเงินที่จะชำระหนี้ให้โจทก์โดยกลับแบ่งเงินดังกล่าวเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้ถือหุ้น จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1264

และมาตรา 1269 ที่กำหนดให้ผู้ชำระบัญชีกันเงินส่วนที่บริษัทเป็นหนี้และแบ่งคืนเงินแก่ผู้ถือหุ้น เพียงแต่เท่าที่ไม่ต้องเอาไว้ใช้ในการชำระหนี้ของบริษัทเท่านั้นการกระทำของจำเลยจึงเป็นการ จงใจปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ชำระบัญชีโดยฝ่าฝืนกฎหมายทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย อันเป็น การกระทำละเมิดต่อโจทก์ ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาจำเลย ว่า คดีของโจทก์ขาดอายุความแล้วหรือไม่ โดยจำเลยอ้างว่าในคดีเดิมศาลฎีกาให้เพิกถอนกระบวนการ พิพิจารณาของศาลฎีกาอากรกลางตั้งแต่ชั้นรับคำฟ้องจนถึงชั้นมีคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวกับ จำเลยเป็นผลให้คดีในส่วนของจำเลยถือเสมือนว่าไม่เคยมีการฟ้องร้องกันมาก่อน จึงไม่ต้องด้วย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/17 วรรคสอง นั้น เห็นว่า เดิมโจทก์ฟ้องจำเลยต่อ ศาลฎีกาอากรกลาง ต่อมาศาลฎีกาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6211/2540 เห็นว่า คดีในส่วนของ จำเลยไม่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาอากรกลาง และพิพากษาให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาของ ศาลฎีกาอากรกลางตั้งแต่ชั้นรับคำฟ้องจนถึงชั้นมีคำพิพากษา จึงเป็นกรณีที่ศาลไม่รับคำฟ้องของ โจทก์เกี่ยวกับจำเลยเพราะเหตุคดีไม่อยู่ในอำนาจศาล กรณีต้องด้วยมาตรา 193/17 วรรคสอง โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องคดีใหม่เพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องหรือเพื่อให้ชำระหนี้ภายใน 60 วัน นับแต่ วันที่คำพิพากษาดังกล่าวนั้นถึงที่สุด ปรากฏว่าคดีดังกล่าวถึงที่สุดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2541 โจทก์ ฟ้องคดีนี้วันที่ 9 เมษายน 2541 ไม่เกิน 60 วัน จึงไม่ขาดอายุความ ส่วนฎีกาข้ออื่นของจำเลยไม่ทำ ให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป เป็นฎีกาในข้อที่ไม่เป็นสาระ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ที่ศาลอุทธรณ์ พิพากษาให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์นั้นชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้นพิพากษายืน

องค์คณะ

ชูชาติ ศรีแสง · อิระวัฒน์ ภัทรานวัช · สบโชค สุขารมณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3199/2545>